

КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ РОЗПОДІЛ ІОНІВ Ca^{2+} , P^{5+} ТА Si^{4+} В ПОВЕРХНЕВИХ ШАРАХ СКЛОКРИСТАЛІЧНИХ БІОМАТЕРІАЛІВ

Бабіч О.В., Саввова О.В., Брагіна Л.Л.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

З позицій фізико-хімії механізм утворення зв'язку біоматеріалу з кісткою полягає в реалізації комплексу наступних поверхневих явищ і процесів: розчинення матеріалу; осадження на поверхні матеріалу компонентів середовища; гетерогенного зародкоутворення кристалів апатиту та структурних перетворень в поверхневих шарах матеріалу.

Метою даної роботи було дослідження гідратованого поверхневого шару кальційсилікофосфатних склокристалічних матеріалів (КСМ) після витримки їх у альбуміні. Зміну мас. ч. (ω) Ca^{2+} , P^{5+} та Si^{4+} у % було встановлено з використанням енергодисперсійного рентгенофлуоресцентного аналізу на аналізаторі елементарного складу EXPERT 3L та спектрометрі «СПРУТ» за зміною інтенсивності (I) в імп. /сек.

За результатами проведених досліджень було встановлено, що показники ω та I іонів Ca^{2+} та P^{5+} в поверхневому шарі КСМ зростають пропорційно їх вмісту в складі дослідних стекел (БС). Найвищими показниками характеризуються стекла БС-10, БС-11 та БС-12 з вмістом CaO 20 мол. %. Для стекел з вмістом 15 мол. % CaO ω та I визначається інтенсивністю кристалізації фосфатів кальцію. Так, для скла БС-1 дані показники є вищими, аніж для стекел БС-2, БС-5, БС-6 внаслідок інтенсивної кристалізації гідроксіапатиту. В стеклах БС-10, БС-11 та БС-12, які містять 5 мол. % P_2O_5 дані показники для P^{5+} є найменшими і складають відповідно від 5 до 7 мас.% та 25 імп. / сек. відповідно. Підвищення вмісту P_2O_5 до 10 мол. % для стекел БС-1, БС-5 позначається на зростанні показників ω та I іонів P^{5+} до 25 мас.% та 100 імп. / сек. відповідно. Вміст іонів Si^{4+} в поверхневому шарі дослідних стекел визначається ступенем зв'язаності кремнекисневого каркасу скла. Для скла БС-2, яке знаходиться в низькокремнеземній області дослідної системи характерними є найвищі показники значень ω та I відповідно 35 мас. % та 270 імп. / сек. В стеклах БС-10, БС-11 та БС-12 також спостерігаються досить високі значення даних показників, що пояснюється деяким підвищенням розчинності за рахунок зниження вмісту Na_2O в дослідних кальційсилікофосфатних стеклах.

Отже, концентраційний розподіл іонів Ca^{2+} , P^{5+} та Si^{4+} в поверхневих шарах біоматеріалів визначається їх хімічним складом та співвідношенням основних фазоутворюючих компонентів.